

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ทักษะของนักเรียนตอบทบทวนของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ปทุมธานีเขต ๒ ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ปทุมธานีเขต ๒ เพื่อศึกษาทักษะของนักเรียนตอบทบทวนของพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ปทุมธานีเขต ๒ และเพื่อเปรียบเทียบทักษะของนักเรียนตอบทบทวนของพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ปทุมธานีเขต ๒ จำแนกตามสถานภาพของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนวัดดอนใหญ่ และโรงเรียนสมุหราชฐานบุรีราษฎร์กำลังเรียนอยู่ในภาคการศึกษาที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๓ จังหวัดปทุมธานี ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane)^๑ ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ๓๑๖ คน แล้วทำการสุ่มจากประชากร โดยวิธีแบบบังเอิญ (Accidental sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: F-test) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๒.๕.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น ๓๑๖ คน เป็นหญิง จำนวน ๑๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๒๓ เป็นชาย จำนวน ๑๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๗๗

^๑ สุวริย์ โกการภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี: ฝ่ายเอกสารการพิมพ์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒๕-๑๓๐.

อายุ ตอบแบบสอบถาม อายุระหว่าง ๑๐ ปี จำนวน ๑๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓๕ รองลงมาได้แก่ ๑๑-๑๒ ปี จำนวน ๑๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๗๗ อายุ ๑๓ ปีขึ้นไป จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๘๘ และอายุต่ำกว่า ๑๐ ปี จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๓๘ ตามลำดับ

ระดับชั้นเรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ในระดับชั้นเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ ๕ จำนวน ๑๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๓๘ รองลงมาได้แก่ ประถมศึกษาชั้นปีที่ ๖ จำนวน ๑๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๘๖ และ ประถมศึกษาชั้นปีที่ ๔ จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๗๕ ตามลำดับ

สถานศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่โรงเรียนสมุทรสาครราษฎร์บำรุง จำนวน ๑๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๘๐ และอยู่โรงเรียนวัดดอนใหญ่ ๑๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๒๐

๒.๕.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ทักษะของนักเรียนตอบทบาทของพระสงฆ์ ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ปทุมธานี เขต ๒ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า โดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ๔ ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง ๒ ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ด้านการเป็นผู้เตือนสติ และด้านการเป็นผู้สร้างจิตสำนึกต่อสังคม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการเป็นผู้อบรมสั่งสอน ด้านการเป็นผู้นำจิตวิญญาณ ด้านการเป็นผู้ส่งเสริมคุณธรรม และด้านการเป็นแบบทางจริยธรรม ตามลำดับ

๒.๕.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะของนักเรียนตอบทบาทของพระสงฆ์ ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ปทุมธานี เขต ๒ จำแนกตามเพศ และสถานศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test) สรุปได้ดังนี้

๑. จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๒. จำแนกตามสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๒.๕.๔ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ทักษะของนักเรียนตอบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ปทุมธานี เขต ๒ จำแนกตามอายุและระดับชั้นเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA) สรุปได้ดังนี้

๑. จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเป็นผู้เตือนสติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๒. จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๒ อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ทักษะของนักเรียนต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ปทุมธานี เขต ๒ องค์ความรู้ที่จากการสำรวจความคิดเห็นของนักที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ ซึ่งเป็นผู้ดำเนินาจิตรวิญญานของประชาชน และมุมมองของนักเรียนที่มีต่อพระสงฆ์ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำประเด็นที่นักเรียนให้ความสนใจ เพื่อนำมาอภิปรายให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นักเรียนให้เคารพ ศรัทธาต่อบทบาทของพระสงฆ์ในด้านการเผยแผ่ แท้จริงแล้วบทบาทด้านนี้ พระสงฆ์ทุกรูปได้รับมอบหมายจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยตรง เพราะหน้าที่ของพุทธสาวก คือมีหน้าที่ศึกษาเรียนรู้คำสอนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ แล้วปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนนั้นแล้วต้องสอนผู้อื่นให้ปฏิบัติตามด้วย นี่จึงได้ชื่อว่าพระสงฆ์สาวก

การให้การอบรม การเผยแผ่เป็นหน้าที่หลักของพระสงฆ์ ทั้งที่เรียกว่าการเทศน์ แสดงธรรม หรือการปาฐกถาก็ตาม ซึ่งประชาชนทั่วไปให้ความเคารพและสนใจที่จะฟังสาระที่พระสงฆ์เป็นผู้ให้อยู่แล้ว และนับเป็นการศึกษาที่เข้าถึงประชาชนได้อย่างกว้างขวาง ส่วนในเนื้อหาสาระที่พระสงฆ์ให้แก่ประชาชนจะแตกต่างกันตามโอกาสและวาระต่าง ๆ จึงได้ข้อสรุปที่มีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ทักษะของนักเรียนต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ปทุมธานี เขต ๒ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า โดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ๔ ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง ๒ ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการเป็นผู้เตือนสติ และด้านการเป็นผู้สร้างจิตสำนึกต่อสังคม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ด้านการเป็นผู้อบรมสั่งสอน ด้านการเป็นผู้นำจิตวิญญาน ด้านการเป็นผู้ส่งเสริมคุณธรรม และด้านการเป็นแบบทางจริยธรรม ตามลำดับ จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าบทบาทของพระสงฆ์นั้นจะมี

คุณลักษณะที่โดดเด่นในด้านการเป็นนักเทศน์ นักเผยแผ่ แต่ขณะเดียวกันการเป็นแบบอย่างที่ดีทางจริยธรรมพบว่ามีความเจือปนที่อยู่อันดับสุดท้ายซึ่งแสดงให้เห็นว่าพระสงฆ์สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีที่สุดในด้านการเป็นมีคุณธรรมจริยธรรมได้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระนิคม ชุตินฺธโร** ได้ศึกษาบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านดังนี้ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเสียสละ ด้านความมีวินัย และด้านความรับผิดชอบตนเอง และงานวิจัยของ **พระครูวิจิตรธรรมมาวุธ** (สุเทพ บุญผลึก) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนต่อบทบาทของพระสงฆ์ ในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยถึงเห็นด้วยอย่างยิ่งทั้ง ๔ ด้าน ดังนี้ ๑) ด้านการเป็นตัวแทนทางจริยธรรม ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า พระสงฆ์ส่วนมากจะมีกิริยาที่สำรวมทำให้เป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสแก่ผู้พบเห็น ๒) ด้านการเป็นผู้อบรมสั่งสอน ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า พระสงฆ์ควรจัดค่ายพุทธบุตรให้แก่นักเรียนในวันเสาร์-อาทิตย์ หรือภาคฤดูร้อนที่วัดปลูกฝังศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาและประเพณีชาวพุทธ ๓) ด้านการเป็นผู้เตือนสติและปลูกฝังคุณธรรม ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า พระสงฆ์ควรติดตามสภาพของสังคมและนำข้อบกพร่องทางจริยธรรมมาอบรมนักเรียนให้ตระหนักในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ๔) ด้านการเป็นผู้สร้างจิตสำนึกต่อสังคมและพัฒนาจิตวิญญาณ ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า พระสงฆ์ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี เช่น วันวิสาขบูชา วันสงกรานต์ และในงานวิจัยของ **ธวัชชัย เชื้อเกตุ** ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเข้าร่วมโครงการอบรมคุณธรรมค่ายพุทธบุตรของวัดปัญญานันทาราม” ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่า จะได้ทำหน้าที่ชาวพุทธที่ดี ได้เป็นคนดี ได้ปฏิบัติธรรมได้มีระเบียบวินัย ได้ทำความดีได้เข้าใจศาสนามากขึ้น และได้สัมผัสธรรมชาติ และในส่วนของเนื้อหาทางด้านวิชาการพบว่ามีความเหมาะสมกับการฝึกอบรมให้กับนักเรียน เป็นบุตรที่ดีของพ่อแม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครู บาอาจารย์ เป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ และเป็นสาวกที่ดีของศาสนา ด้านสถานที่พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สถานที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการปฏิบัติธรรม มีความร่มรื่นเป็นธรรมชาติ มีส่วนช่วยให้การฝึกอบรมเป็นไปด้วยดี และด้านวิธีการพบว่า เป็นวิธีการที่ดีสามารถฝึกอบรมให้นักเรียนเข้าใจในกิจกรรมและเนื้อหาสาระเป็นอย่างดี เช่น พิธีสู่ความเป็นพุทธบุตร ด้านวิทยากร พบว่าวิทยากรแต่ละท่านมีความรู้ความสามารถมีการเตรียม

ข้อมูลมาเป็นอย่างดี สามารถถ่ายทอดและให้ความรู้ตามเนื้อหาสาระของหลักสูตรได้เป็นอย่างดีมีเทคนิคในการฝึกอบรมทำให้ผู้รับการฝึกอบรมไม่เบื่อ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการอบรมคุณธรรมค่ายพุทธบุตร พบว่า เนื้อหาและกิจกรรมฝึกอบรมเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความกตัญญู เนื้อหาทางวิชาการและกิจกรรมฝึกอบรมเน้นให้มีระเบียบวินัยและสามารถนำกิจกรรมและเนื้อหาวิชาการไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน วันได้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น ด้านเวลา พบว่า ระยะเวลา ๒ คืน ๓ วัน มีความเหมาะสมกับการฝึกอบรมคุณธรรมค่ายพุทธบุตรและตารางทำกิจกรรมมีความเหมาะสม ด้านบริการพบว่า พระพี่เลี้ยงและพระสงฆ์รวมทั้งเจ้าหน้าที่ได้ดูแลเอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี และงานวิจัยของ **ถนอมศักดิ์ สุภักดิ์** ได้ทำการศึกษาเรื่อง “บทบาทของพระธรรมวิทยากรต่อการปลูกฝัง และพัฒนาคุณธรรมเยาวชน” ผลการวิจัยพบว่า ด้านลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ของพระธรรมวิทยากร โดยภาพรวมพบว่า ลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ของพระธรรมวิทยากรทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยพระธรรมวิทยากรส่งเสริมให้นักเรียนนำหลักธรรมไปปฏิบัติที่บ้านมากที่สุด รองลงมาพระธรรมวิทยากรได้นำสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมาประยุกต์ให้เข้ากับการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ด้านปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของพระธรรมวิทยากร โดยภาพรวมพบว่า พระธรรมวิทยากรประสบปัญหาและอุปสรรคทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยประสบปัญหาและอุปสรรคด้านไม่ได้รับการยอมรับจากนักเรียนและผู้ปกครองมากที่สุด รองลงมาด้านไม่ได้รับการยอมรับจากสถานศึกษา (ผู้บริหาร) ด้านความคิดเห็นต่อบทบาทด้านต่าง ๆ โดยภาพรวมพบว่า พระธรรมวิทยากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาททั้ง ๔ ด้าน อยู่ในระดับสูง โดยเห็นด้วยกับบทบาทด้านการปลูกฝังคุณธรรม คือ การส่งเสริมให้เยาวชนมีความกตัญญูต่อบุพการีและผู้มีพระคุณมากที่สุด รองลงมาเห็นด้วยกับบทบาทด้านการพัฒนาคุณธรรม คือ พระธรรมวิทยากรควรประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างต่อเยาวชนด้านความต้องการสนับสนุน โดยภาพรวมพบว่า พระธรรมวิทยากรมีความต้องการสนับสนุนทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยพระธรรมวิทยากรต้องการให้เพิ่มงบประมาณอุดหนุนในการปฏิบัติหน้าที่ในถิ่นทุรกันดารมากที่สุด รองลงมาต้องการให้จัดวิทยากรที่มีประสบการณ์และความชำนาญด้านการสอนมาให้การฝึกอบรม และในงานวิจัยของ **พระมหาบุญมี โททำ** ได้ศึกษาเรื่องบทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาคุณธรรมของเยาวชนทุกด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นบทบาทด้านการสนับสนุนกิจกรรมซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

๕.๒.๒ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนะของนักเรียนต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา ปทุมธานี เขต ๒ จำแนกตามเพศ และสถานศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test) สรุปได้ดังนี้

๑. จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๒. จำแนกตามสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๒.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ทักษะของนักเรียนตอบทบาทของพระสงฆ์ ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต ๒ จำแนกตามอายุและระดับชั้นเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA) สรุปได้ดังนี้

๑. จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเป็นผู้เตือนสติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๒. จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระนิยม ชุตินุรโร ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ๑) ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ในด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านความมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ แตกต่างกัน ในด้านความเสียสละ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๒) ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกัน ทั้ง ๔ ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๓) ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกันทั้ง ๔ ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และงานวิจัยของ พระมหาบุญมี โททำ ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์มีอายุ พรรษา และประสบการณ์สอนต่างกันมีบทบาทต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนไม่แตกต่างกัน

พระสงฆ์มีวุฒิการศึกษาทางโลก วุฒิการศึกษาทางธรรม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรม เจตคติต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ทักษะการสอน และการรับรู้การ สนับสนุนของโรงเรียนของพระสงฆ์ต่างกันมีบทบาทต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ต่างกัน ส่วนปัญหาและแนวทางแก้ไข ด้านการอบรมสั่งสอน พบว่า ขาดสื่อการสอน แนวทางแก้ไข พระสงฆ์ต้องเรียนรู้ที่จะผลิตสื่อการสอนและจัดหานำไปใช้เอง ด้านการจัดกิจกรรมพบว่า ขาดงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม แนวทางแก้ไข หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดสรร งบประมาณ ส่วนหนึ่งเพื่อเป็นงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อเป็นงบสำหรับการจัดกิจกรรม ด้านการให้ คำปรึกษาพบว่าไม่มีความรู้ความเข้าใจในด้านจิตวิทยาในการแนะนำ แนวทางแก้ไข ควรมีการให้ ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการแนะนำ ส่วนด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีพบว่า พระสงฆ์บางรูป ยังมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แนวทางแก้ไข ควรมีการตรวจสอบและประเมินพฤติกรรมของครู พระอย่างสม่ำเสมอ

จะเห็นได้ว่าผลการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวแปรทั้งจากงานวิจัยเรื่องนี้และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องจะมีผลการวิจัยที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ จะพบว่าไม่แตกต่างกันเมื่อทดสอบ สมมติฐาน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงจากผลการวิจัยและจาก ข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ด้านการส่งเสริมเสริมคุณธรรม ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่อันดับรองสุดท้าย ซึ่งควรต้องมีการปรับปรุงการดำเนินงาน ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เช่น ค่ายพุทธบุตร ค่ายคุณธรรม เป็นต้น ควรมีการประสานงานกับโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานทาง การศึกษาที่เป็นระบบและมุ่งเน้นให้ทุกส่วนงานได้มีส่วนร่วม

๒. ด้านการเป็นแบบทางจริยธรรม ควรมีการใช้สื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ ของพระสงฆ์ที่มีความประพฤติปฏิบัติดีให้มากขึ้นเพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้เลื่อมใสศรัทธายึดถือ เอาเป็นแบบอย่าง สืบเนื่องจากการเผยแพร่ทางสื่อในปัจจุบันจะมุ่งเน้นแต่การกระทำความผิดของ พระสงฆ์เป็นส่วนมาก ประชาชนมองเห็นแต่เพียงด้านลบเพียงด้านเดียว ดังนั้นจึงควรให้ ความสำคัญด้านนี้ให้มากที่สุด

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของกลุ่มตัวแปรอื่น ๆ เช่น ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน เป็นต้น เพื่อศึกษาว่ามีบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและบทบาทที่คาดหวังอย่างไร

๒. ควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้เครื่องมืออื่น ๆ เช่น แบบสอบถามสถานการณ์ และแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาการวิจัยในเชิงคุณภาพ